

EL LLENGUATGE

Una caixa de cabals

7/IV/1977

Encara que són mots d'una mateixa família etimològica, i que en etapes pretèrites de la nostra llengua han estat algun cop usats en el mateix sentit, el fet és que la nostra moderna normativa ha fixat amb precisió la significació i els casos d'aplicació dels mots **cabal** i **cabdal**: el substantiu **cabal** i l'adjectiu **cabdal**. Creiem, doncs, que no resulta ja lícit l'ús —encara persistent— en què s'incorre de **cabal** en lloc de **cabdal** i de **cabdal** en comptes de **cabal**. Potser amb més freqüència en el segon cas que en el primer.

En realitat, el que s'esdevé encara moltes vegades és que es recorre, per influència del castellà, a la forma «caudal» —que el Diccionari normatiu no admet sinó com un adjectiu, que significa, paradoxalment, «pertanyent o relatiu a la cua». Però quan s'intenta eliminar aquesta forma castellanitzant, sovint, amb poc encert, en lloc de fer-ho substituint-la, tal com cal, per **cabal**, es recorre indegudament a l'adjectiu **cabdal**. Aquest és, doncs, l'error que cal evitar. **Cabal** —o **cabals**— significa «bens, riquesa, diners»; també, «quantitat d'aigua que porta un riu». El seu ús, doncs, és propi de frases com les següents: **Guardeu-ho a la caixa de cabals**. Són gent de molts **cabals**. Es tracta d'un riu de poc **cabal**. Un derivat de **cabal**, l'adjectiu **cabalós**, tant es pot aplicar a persones —que tenen molts **cabals**— com a rius —que porten molta aigua.

Pel que fa a **cabdal**, és un simple adjectiu, sinònim de principal, sobresortint, eminent, o capital, adjectiu, aquest darrer, del qual constitueix una forma paral·lela, però amb un significat més restringit, determinat per l'ús.

Dels quatre exemples següents: un pecat capital, la pena capital, un fet d'importància capital, una figura capital de la història, només en els dos darrers es podria usar **cabdal** en lloc de **capital**.

I, tornant al mot **cabdal**, no fóra sobrer d'indicar l'existència de la locució verbal **fer cabal**, equivalent a **fer cas**.

AILBERT JANE